

STORTINGET

Representantforslag 45 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Aleksander Stokkebo, Henrik Asheim, Anna Molberg, Margret Hagerup, Dag-Inge Ulstein, Sveinung Rotevatn og Abid Raja

Dokument 8:45 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Aleksander Stokkebo, Henrik Asheim, Anna Molberg, Margret Hagerup, Dag-Inge Ulstein, Sveinung Rotevatn og Abid Raja om en opptrappingsplan for flere varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA)

Til Stortinget

Bakgrunn

Bak enhver arbeidsledig finnes det kunnskap og kompetanse som det norske samfunnet trenger. Den viktigste jobben fremover må derfor være å legge til rette for at alle som vil og kan jobbe, får jobb. For å oppnå det må man skape flere jobber og gi flere sjansen til å prøve seg i arbeidslivet.

Å ha en trygg jobb å gå til gir den enkelte viktig inntekt og sosial trygghet. Samtidig handler det vel så mye om den verdigheten det gir å kunne stå opp om morgenen og vite at man trengs. For de fleste skjer det gjennom det ordinære arbeidsmarkedet, mens det for andre er varig tilrettelagt arbeid (VTA) som er løsningen. VTA er et arbeidsmarkedstiltak for personer som mottar eller i nær framtid ventes å få innvilget uføretrygd, og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging. Deltakerne ansettes i en skjermet (VTA-S) eller ordinær (VTA-O) virksomhet, og på denne måten kan personer med behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging inkluderes i jobb. Man blir arbeidstaker og får kontrakt i henhold til arbeidsmiljøloven, og man får første fot innenfor arbeidslivet.

Varig tilrettelagte jobber var en sentral prioritering for regjeringen Solberg og det ikke-sosialistiske flertallet med Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Antallet plasser har derfor blitt økt jevnlig, og senest høsten 2021 er det innført 300 nye. Til sammen økte regjeringen Solberg antallet VTA-plasser med nærmere 3 000. Med denne styrkingen kan man nå gi arbeid til mer enn 12 000 personer som ellers ville stått utenfor arbeidsmarkedet. Det er flere VTA-plasser enn noen gang tidligere i historien.

Selv om det er gjort mye de senere årene, er behovet like fullt fortsatt stort. Ifølge Arbeidssamvirkenes landsforening (ASVL) står to av tre personer med lettere utviklingshemning uten arbeid eller dagsenterplass, og mange banker på døren for å komme inn. Mange av dem er unge som går rett fra skole og over i uvirksomhet. På denne bakgrunnen er det behov for at regjeringen legger frem en forpliktende opptrappingsplan for den kommende fireårsperioden. Det vil gi nødvendig forutsigbarhet for virksomhetene som skal ansette, og ikke minst for de som nå venter på plass. Som et absolutt minimum bør planen inneholde 1 500 VTA-plasser, men gjerne mer, og den bør inneholde en plan for arbeidsplasser både i skjermet og ordinær virksomhet. Siden dette er et så viktig oppdrag, foreslår forslagsstillerne at Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en plan innen forslag til revidert nasjonalbudsjett 2022.

Oppfølging i ordinært arbeid

Samtidig som mange har behov for å jobbe i skjermet virksomhet, bør det være et mål at alle som kan, får delta i det ordinære arbeidslivet. Det er det mest lønnsomme for samfunnet, samtidig som det gir den ansatte mulighet for mer mestring. Det er imidlertid viktig at en

sikrer tilstrekkelig oppfølging basert på den enkeltes behov. For VTA-O-plassene er det Nav som har det formelle ansvaret for oppfølgingen, mens det i praksis ofte er bedriftene som utfører den. For dette kompenseres de med midler.

Proba samfunnsanalyse (2016) konkluderer med at det er et potensial for økt arbeidsdeltakelse, både i skjermede og ordinære virksomheter. De viktigste forutsetningene for å utnytte potensialet er økte budsjetter til varige tiltak, at arbeidsevne og ønsker vurderes grundig, samt bedre tilrettelegging og oppfølging over tid.

Det er behov for å tenke nytt om hvordan oppfølgingen kan gjøres bedre, slik at folk som kan og vil, får sjansen til å delta i det ordinære arbeidslivet. Den sosiale virksomheten HELT MED er et godt eksempel på hvordan det kan gjøres. Virksomheten har som formål å utvikle, formidle og tilrettelegge jobber for utviklingshemmede i det ordinære arbeidslivet, og de tilbyr arbeidsgiver støtte i oppfølgingen av den ansatte. Dermed senkes terskelen for arbeidsgiver til å gi folk sjansen. Metodikken har så langt vist lovende resultater.

VTA reguleres i dag av tiltaksforskriften. Den åpner imidlertid ikke for å støtte den type oppfølging som gjøres av aktører som HELT MED. Det kan derfor være nød-

vendig å se nærmere på dagens organisering og finne en mer fleksibel modell, hvor også andre aktører kan få bidra. Dersom de som trenger det, kan få tettere og mer tilpasset oppfølging også i VTA-O, kan det bidra til å få flere inn i det ordinære arbeidslivet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen, senest innen forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2022, komme tilbake til Stortinget med en forpliktende opptrappingsplan for flere varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA) i både skjermet og ordinær virksomhet. Stortinget ber regjeringen rapportere på opptrappingsplanen i de årlige budsjettproposisjonene.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at det utvikles bedre modeller for oppfølging i VTA-O, hvor også andre aktører enn Nav – eksempelvis HELT MED – kan være ansvarlig for oppfølging.

2. desember 2021

Aleksander Stokkebo

Henrik Asheim

Anna Molberg

Margret Hagerup

Dag-Inge Ulstein

Sveinung Rotevatn

Abid Raja

